

Especial Meritxell

Govern d'Andorra

El Govern us convida a participar en els actes de celebració de la

Festa de Nostra Senyora de Meritxell

Dijous 8 de setembre

9 h. Missa jove animada pels infants i joves d'AINA.

11 h. Eucaristia solemne a la Basílica de Meritxell presidida per l'arquebisbe i copríncep d'Andorra, Joan-Enric Vives i Sicília, concelebrada amb els sacerdots de les Valls, amb l'assistència d'autoritats andorranes i cantada pel Cor dels Petits Cantors d'Andorra. Cant de l'Himne Andorrà i dels Goigs i veneració de la Mare de Déu.

La missa serà retransmesa en directe per Ràdio i Televisió d'Andorra.

12 h. Ballada de sardanes amb la Cobla Osona i repartiment de coca i moscatell.

18 h. Concert popular del Cor dels Petits Cantors d'Andorra en col·laboració amb la Fundació ONCA a l'església del Santuari Basílica.

19 h. Missa vespertina a l'església Meritxell Memòria.

Entre les 7 i les 21 hores hi haurà un servei gratuït i continuat d'autobusos entre la carretera general i el Santuari de Meritxell. L'església del Santuari tancarà les portes a les 24 hores.

Diumenge 18 de setembre

12 h. Concert de Meritxell a l'Auditori Nacional d'Andorra, a Ordino, a càrrec de DJonca: passió per la música disco.

Diumenge 25 de setembre

12.30 h. Concert al Santuari Basílica de Meritxell ofert per l'Orfeó Andorrà i la Coral Casamanya sota la direcció de Josep Puig.

El Principat torna a brillar el Dia de Meritxell

Andorrans i andorranes celebren el dia de la seva patrona amb una agenda novament plena d'actes

2

Tot i que encara respectem una certa actitud preventiva, el cert és que aquest any el poble andorrà podrà festejar el Dia de Nostra Senyora de Meritxell com es mereix una de les celebracions més importants de l'any al Principat amb les demostracions públiques i col·lectives de fe i devoció habituals.

Després de la commemoració l'any passat del centenari 100 anys de la coronació de la Verge i patrona d'Andorra,enguany una altra data menys alegre arriba a una xifra molt significativa: es compleixen 50 anys del terrible incendi que la nit del 8 de setembre de 1972 va destruir l'antic Santuari, així com la talla de la Verge.

Tanmateix, ens hem de concentrar en la positiva resposta que va tenir el poble andorrà que va portar uns anys

després a l'aixecament de l'actual Santuari, obra de l'arquitecte Ricard Bofill (recentment desaparegut), situat des de fa vuit anys Meritxell (gràcies a la concessió del papa Francesc del títol de basílica menor), a l'epicentre de la Ruta Mariana, un fet que li ha donat una dimensió internacional. Actualment, és un punt de peregrinació pe a milers de creients de tot el món que anyrere any visiten el temple. L'admiració que històricament han mostrat els andorrans per la seva patrona fa que fe i llegenda s'uneixin fa molts segles en aquell indret que ara s'ha convertit en el centre espiritual del país i una mica també del turisme religiós.

D'altra banda, el 8 de setembre és una data assenyalada al calendari dels andorrans perquè tradicionalment es considera el punt de partida del nou curs polític i es-

colar. Tant és així que els màxims representants institucionals del país (coprínceps, síndica general i cap de Govern), acostumen a aprofitar la felicitació al poble andorrà per donar la seva visió sobre el futur més proper que espera al país, que enguany tenint en compte que s'aproxima la fi de la vuitena legislatura, serà de ben segur més mogut. A més, és l'últim dia festiu abans que infants i joves comencin novament les classes, i molt l'aprofiten per acompanyar als seus pares al Santuari de la Mare de Déu de Meritxell per presentar-li els seus respectes i potser demanar-los uns bons resultats acadèmics.

En qualsevol cas, el dia 8 de setembre l'atenció la copsarà el Santuari com a espai de recolliment i espiritualitat religiosa on es commemorarà el dia gran de Nostra Senyora de Meritxell. Enguany, el

Enguany es compleixen 50 anys de l'incendi que va destruir l'antic Santuari, així com la talla de la Verge

dia començarà a les nou del matí amb una missa dedicada als infants i joves d'AINA; a les 11 hores tindrà lloc l'acte més important des del punt de vista religiós, l'Eucaristia solemne duta a terme per l'arquebisbe i copríncep d'Andorra, Joan-Enric Vives, acompanyat dels sacerdots de les Valls amb l'assistència de les més importants autoritats andorranes, al Santuari. Durant la mateixa, el Cor dels Petits Cantors d'Andorra entonaran l'himne andorrà, així com els Goigs i veneració de la Mare de Déu; una hora després, la festivitat serà més popular, amb una ballada de sardanes. Ja a la tarda, a les 18 hores, el Cor dels Petits Cantors donaran un concert popular en col·laboració amb la Fundació ONCA a l'església del Santuari; i per cloure una jornada tan especial, a les 19 hores tindrà lloc la missa ves-

ANDORRANA DE PUBLICACIONES President Enric Dolsa Font EL PERIÒDIC D'ANDORRA	Direcció general Natalia Mena Coordinació general Nona Muñoz	Direcció d'art Sara Tapia Luna Redacció Carmen Salas Maquetació i disseny César Arquíñigo	Direcció de publicitat Irina Rybalchenko Publicitat Irene Izquierdo	Subscripcions subscripcions@elperiodic.ad Tel +376 736 200 L'ESPECIAL MERITXELL s'entrega inseparablement amb EL PERIÒDIC D'ANDORRA.
---	---	--	--	---

pertina a l'antic Santuari, actual església Meritxell Memòria.

Una celebració que ja té més de 100 anys!

L'any passat es van complir 100 anys de la coronació de la Verge i patrona d'Andorra. El Principat celebra cada 8 de setembre des de 1873 la seva festa major en honor de la seva patrona, però no va ser fins l'any 1921 que el bisbe Guitart va canonitzar la Verge de Meritxell. Va ser el poble andorrà qui va pagar la corona de la Verge i del seu fill, i fetes al taller de l'orfebre Joaquim Cabot, a Barcelona, acte que dona exemple de la devoció que andorrans i andorranes sempre han sentit per la seva patrona. Aquell 8 de setembre de 1921 es va interpretar per primera vegada i de manera oficial l'Himne d'Andorra, que ha arribat fins avui.

El Govern andorrà va festejar el centenari amb l'emissió d'una moneda de dos euros commemorativa.

El Periòdic d'Andorra publica un especial sobre el Dia de Meritxell

El Periòdic d'Andorra sempre ha estat al costat dels habitants d'Andorra en la celebració de la seva patrona elaborant un especial amb tot de temes relacionats amb aquesta festivitat tant significativa per al país i servint a la vegada de font de difusió dels missatges commemoratius de les més altres autoritats del país, com ara els coprínceps (el president de la República francesa i l'arquebisbe d'Urgell), la síndica general i el cap de Govern.

Entre els aspectes que acostumem a tractar no poden falta l'himne andorrà, el programa d'esdeveniments i la pregària i els goigs de la Verge de Meritxell, que es completen amb articles i entrevistes destinats a facilitar als nostres lectors informació d'interès relacionada amb el Dia de Meritxell. <

Salutació del copríncep episcopal

Joan-Enric Vives

Joiosa festa de la Mare de Déu de Meritxell

El proper dia 8, quan tota l'Església celebra la festa de la Nativitat de la Verge Maria, a Andorra festegem la solemnitat de la Mare de Déu de Meritxell, patrona del Principat d'Andorra per decisió del Consell General (1873) i concessió del Papa St. Pius X (1914). La Patrona i Mare de tots els andorrans ens espera a les celebracions d'aquest 2022 en el seu Santuari estimat de Canillo. És la casa sempre oberta de la nostra Mare celestial, que ens acull, ens abraça, ens refà

i ens envia a millorar el món, començant per millorar-nos nosaltres mateixos. Ella, que és llum esclatant del migdia, il·lumina els passos del nostre país i ens fa difusors de la llum de la fe per il·luminar el nostre món i fer-lo més just, habitable, pacífic i fratern.

Enguany fa 50 anys de la trista desgràcia de l'incendi de l'antic Santuari, la nit del 8 al 9 de setembre de 1972, quan feia poc de l'inici del pontificat de Mons. Joan Martí i Alanís (1971-2003). Vam perdre-hi la Sagrada Imatge de la Mare de Déu i el poble andorrà s'entristí molt. Amb tot, vam saber reaccio-

nar. Tots els andorrans amb les nostres autoritats li vam bastir un nou temple a la Mare celestial, construït per l'arquitecte Ricard Bofill i dedicat el 1974. Més endavant, ja més recentment (2016), li hem bastit un nou cambril amb la còpia exacta de la seva imatge, i el Sant Pare Francesc ens ha regalat l'honor que el Santuari sigui Basílica Menor (2014). Ho recordem enguany amb acció de gràcies, amor de fills i promesa del nostre poble, unit i suplicant envers la seva llarga mà estesa.

També enguany fa 40 anys de la naixença d'AINA,

la casa de colònies que Mn. Ramon Rosell ha anat bastint i cuidant durant tants anys, ajudat de molts col·laboradors, especialment de joves monitors i infants. És l'obra social del Santuari envers els infants i joves, envers les famílies a qui volem enfortir i donar ajudes, en moments històrics crítics, quan la vida i la família necessiten del nostre compromís cristià i ciutadà. Estimar la Mare de Déu ens ha de portar a estimar els seus fills, tots, especialment en les seves necessitats educatives i espirituals. I amb preferència, els més vulnerables.

Us invito a donar gràcies per aquesta festa tan joiosa de la nostra Mare i Patrona. Que ella ens agermani, vessi l'amor i la pau al Principat d'Andorra i a tota la Diòcesi d'Urgell, als llocs del món on hi ha guerra, violència i injustícies, i que ompli d'amor el País Andorrà. Que Santa Maria, la fidel creient, la humil serventa del Senyor, que sempre estigüé unida al seu Fill Jesús, intercedeixi per nosaltres, ens acosti a Déu, ens ensenyi a estimar millor, i ens ajudi a mantenir la fe cristiana ben viva i a conservar les tradicions del nostre poble. <

FELIÇ DIA DE MERITXELL

COMÚ DE CANILLO

COMÚ D'ENCAMP

COMÚ D'ORDINO

COMÚ DE LA MASSANA

COMÚ
D'ANDORRA LA VELLA

COMÚ DE
SANT JULIÀ DE LÒRIA

COMÚ
D'ESCALDES-ENGORDANY

Salutació del copríncep francès

Emmanuel Macron

Andorranes, andorrans, residents,

És amb un gran plaer que aprofite aquest dia tan especial per al Principat d'Andorra, el 8 de setembre, per dirigir-me a vosaltres. Efectivament, des de l'any 1873 Andorra celebra la patrona de les valls, la Mare de Déu de Meritxell.

Aquesta data del 8 de setembre, més enllà de la commemoració religiosa,

reuneix tant els nacionals com els residents que han escollit el Principat per viure i treballar-hi, i constitueix un rar símbol d'unitat nacional i de cohesió social.

Una diada simbòlica en què el poble del Principat d'Andorra mostra el seu vincle als valors destacats en el preàmbul de la Constitució de 1993, que són la llibertat, la pau, la justícia, la democràcia i el progrés social.

Malauradament, aquests valors són, des de fa més de sis mesos, posats en qüestió per l'esclat de la guerra a Ucraïna.

Avui voldria agrair especialment al govern i al parlament andorrans la seva decisió, valenta i sense precedents en la història del Principat, de sumar-se a les sancions internacionals contra Rússia.

No ens enganyem, en els propers mesos el Prin-

cipat, com tots els països d'Europa, haurà de mostrar una gran fortalesa i una gran unitat per afrontar els reptes que s'esperen, aquest és el preu que hauré de pagar per defensar la nostra llibertat i els nostres valors.

En aquest 8 de setembre, Dia de Meritxell, hem de mostrar esperança per la pau i pel futur de les nostres democràcies malgrat els trastorns que s'esperen.

Conec la resiliència i la capacitat del poble andorrà per afrontar les dificultats, la llarga història d'Andorra de gairebé vuit segles enmig de dos veïns poderosos n'és el millor exemple, i sapiguen que sempre podreu comptar amb el meu suport personal com a copríncep, però també amb el de França.

Amb el meu afecte i la meua confiança. <

Més junts, més forts. Creixem amb Andorra.

Feliç dia de Meritxell

Salutació de la síndica general

Roser Suñé

Benvolguts i benvolgudes,

És un plaer escriure aquests mots per a tots vosaltres, en la festivitat de Meritxell, la nostra patrona, una de les dates més significatives del calendari del nostre país i on s'inicia el curs escolar i el curs polític de tardor.

Enguany cal remarcar, tal i com ho determina el calendari, la particularitat que viurem el tram final d'aquesta vuitena legislatura constitucional, per tant és temps de cloure alguns projectes i aclarir les línies de continuïtat d'aquelles iniciatives que no s'hagin pogut finalitzar.

Aquesta, com bé sabeu, ha

estat una legislatura marcada per l'empremta dolorosa de la COVID en bona part del seu decurs i aquest fet n'ha condicionat també el seu desenvolupament. Ara que la malaltia sembla ocupar un lloc menys central en les nostres vides, és temps de reprendre línies de reflexió sobre cap on volem definir el futur del nostre país en aquest complex segle XXI.

Sens dubte, l'anàlisi aprofundida sobre el creixement i la sostenibilitat ha de formar part de les agendes dels propers mesos, i sobre aquests punts tots nosaltres hem de tenir l'ocasió de parlar i opinar. Benvingudes siguin les veus que se sumen al debat,

perquè d'aquesta valoració n'han de sorgir iniciatives que permetin abordar temes com la dificultat de l'habitatge per a una part de la població amb més energia i eficàcia.

El canvi climàtic, que ja s'ha convertit en emergència climàtica, esdevindrà un dels elements cabdals per definir les polítiques que s'hauran d'instaurar. No hi ha més marge de maniobra i ha de quedar clar per a tots nosaltres, que els recursos del planeta són finits. Tots n'hem d'augmentar la consciència, i tot hom ha de ser capaç d'aportar-hi des de la seva quotidianitat.

Si a aquests aspectes hi

sumem les dificultats actuals provocades per la inflació, tenim al davant l'escenari sobre el qual haurem de debatre i prendre partida els propers mesos, i estic convençuda que aquest cop les solucions a curt termini no poden resoldre cap de les problemàtiques que tenim davant. Cal un debat aprofundit i conseqüent a fi que totes les veus se sentin i la presa de decisió pugui incloure visions diferents, que trobin els punts de compromís suficient, per fer polítiques fermes a favor de la ciutadania en global.

A més, la negociació de l'acord d'associació amb la Unió Europea ha de ser l'oca-

sió de relacionar tots els punts que acabo de mencionar, en un relat endreçat i coherent, que per davant de tot situï la persona al centre de l'acció política.

Per tant, en aquesta celebració nacional, on també hem de recordar els cinquanta anys del foc devastador del santuari i els esforços de reconstrucció que es van fer, us demano la mateixa generositat d'esperit i voluntat de treball compartit, per seguir sent una societat cohesionada i on aquells que hi habitem puguem fer-ne l'espai dels nostres somnis i il·lusions.

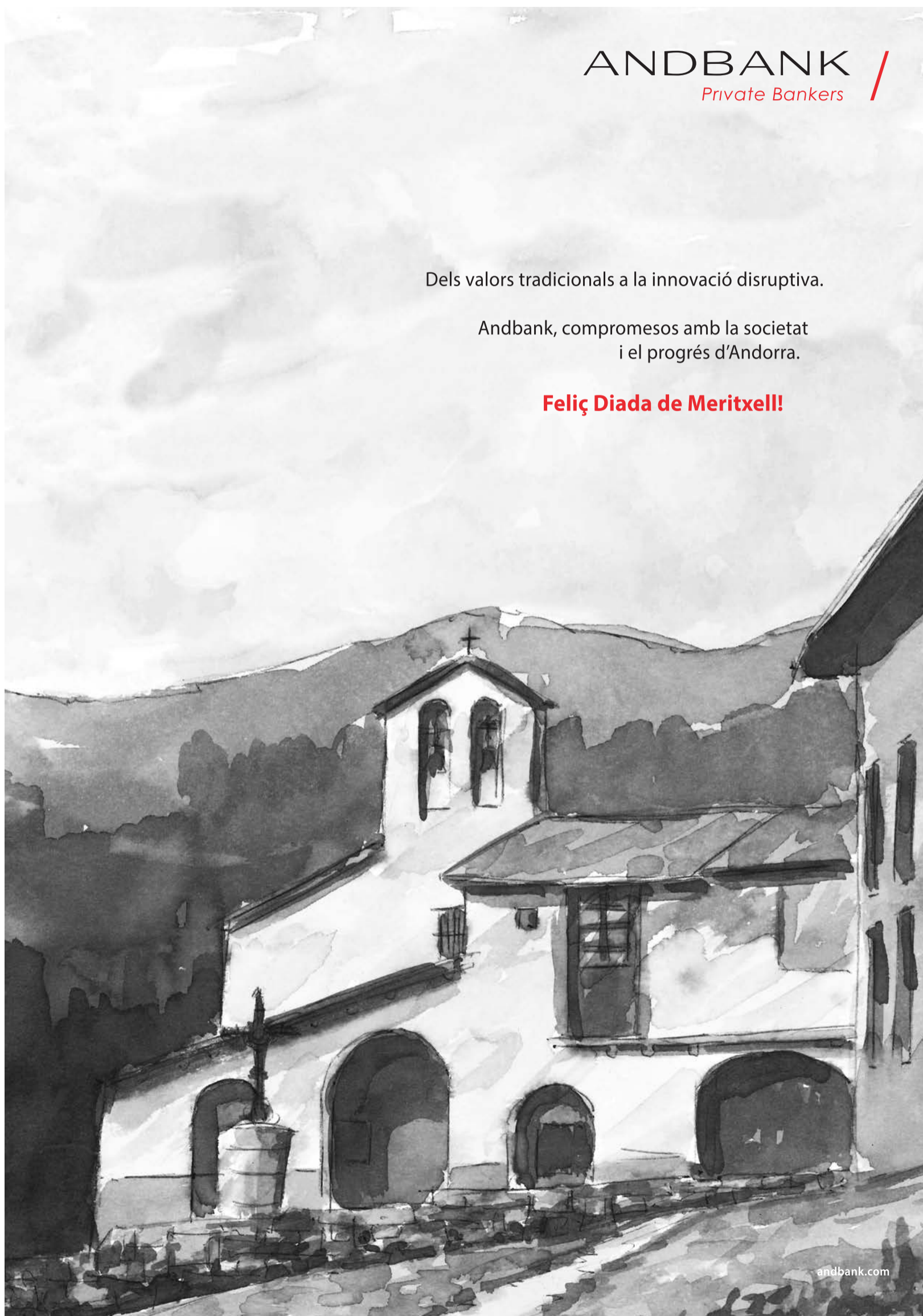
Feliç dia de Meritxell per a tothom. ◀

ANDBANK /
Private Bankers

Dels valors tradicionals a la innovació disruptiva.

Andbank, compromesos amb la societat
i el progrés d'Andorra.

Feliç Diada de Meritxell!

Salutació del cap de Govern

Xavier Espot Zamora

Benvolgudes i benvolguts,

És per a mi un honor saludar-vos un any més amb motiu de la festa de la nostra patrona, la Mare de Déu de Meritxell. Un dia de retrobaments i de tradicions en què la nostra identitat i els nostres valors prenen més sentit que mai per reforçar tot allò que ens uneix i respectar i integrar totes les diferències que ens fan ser un país més divers i plural.

Enguany, la celebració del Dia de Meritxell té un significat encara més especial: es

compleixen 50 anys d'aquella nit del 8 de setembre de 1972 en què les flames van destruir l'antic Santuari de Meritxell, i la talla de la Verge, una de les més antigues dels Pirineus, va desaparèixer sense deixar cap rastre. Devots, amants de l'art, historiadors i, en general, tota la població van sentir una gran pèrdua. Però una vegada més, el poble andorrà es va refer. Quatre anys després, el 1976, el projecte de l'arquitecte Ricardo Bofill, desaparegut recentment, inspirat en

el romànic i les muntanyes, va curar bona part de la ferida que les flames van provocar.

Com és habitual, el Dia de la Mare de Déu de Meritxell també simbolitza l'inici d'un nou curs polític, que enguany pren un significat especial perquè arribem al final de la vuitena legislatura. Una legislatura enormement complexa; la pandèmia de la COVID-19, que va obligar a aturar sobtadament la nostra activitat social i econòmica, i la guerra a Ucraïna, que ha propiciat una esca-

lada dels preus de l'energia i dels productes bàsics, estan comportant un esforç molt important del Govern per adoptar mesures urgents que donin suport als col·lectius i als sectors productius més afectats. Però, una vegada més, estic plenament convençut que l'afany i la bona disposició col·lectiva ens ajudaran a superar els moments més difícils, a encarar els reptes dels nostres temps, com són la transició energètica i el canvi climàtic, la diversificació econòmica,

la igualtat entre dones i homes o la necessitat de plantejar un futur amb més alternatives per a les generacions més joves.

Un any més, des del Santuari de Meritxell s'ha pensat en un programa per dignificar aquest dia tan especial al qual tothom està convidat. Un dia que ens uneix a totes i a tots i que fa palès que som una societat orgullosa de la seva identitat i alhora altament cohesionada i inclusiva.

Molt bon Dia de Meritxell! <

L'energia que mou un país.

L'últim setembre de la vuitena legislatura

Aquest nou curs polític coincideix amb els últims mesos de legislatura i la previsió d'una etapa complexa

La previsió de l'anunci de les properes eleccions nacionals marcarà sens dubte l'inici del curs polític, que tradicionalment se situa tot just acaben les celebracions del Dia de Meritxell, i desafortunadament hem de dir que en els propers mesos continuarem immersos en la incertesa degut a la situació política internacional.

Al terratrèmol sanitari, social, laboral, econòmic i emocional que van suposar dels últims dos anys li ha seguit la invasió d'Ucraïna per part de Rússia, un conflicte bèl·lic que ja dura més de sis mesos, en el qual Andorra no s'ha quedat en un segon pla: ja que ha acollit temporalment més de 200 refugiats civils del país, i del qual ben aviat començarem a patir les conseqüències a tota Europa, tot i que algunes com l'increment del preu de les fons d'energia i d'alguns aliments ja les hem notat des del seu inici (l'IPC interanual es va situar al 7,6% a finals de juliol). Per tant, la tardor es presenta amb moltes incerteses i algunes restriccions en el consum energètic. De fet, el Govern prepara un nou paquet de mesures d'estalvi energètic a desenvolupar des d'aquest mes, tant al sector públic com privat per com-

batre la crisi provocada per la guerra i que podria comportar de cara a l'any vinent un increment de les tarifes elèctriques que, en tot cas, no serien tant forts com el que han adoptat els països veïns. El que sí es farà també és una campanya per informar els ciutadans sobre el que poden fer a favor de l'estalvi fins que acabi l'hivern. Una altra preocupació a la qual els partits hauran de trobar algun tipus de solució és l'escassetat d'habitatge de lloguer a preus assequibles (no sabem si Govern tornarà a prorrogar els contractes un any més),

En els propers mesos continuarem immersos en la incertesa degut a la situació política internacional

un mercat que pel que fa a la venda viu un increment importantíssim del preu del metre quadrat dels pisos, amb una pujada d'un 10% respecte a l'any passat.

El Govern tindrà la possibilitat de posar una mica de llum sobre tot plegat els propers dies 12 i 13 de setembre, durant el debat sobre l'orientació política de l'Executiu, quan s'espera que el cap de Govern exposarà el full de ruta per als últims mesos de legislatura. Haurem d'esperar per saber si comunica la seva intenció d'avançar les eleccions, com creuen alguns, i si

decideix tornar a encapçalat la llista de Demòcrates per Andorra.

Pel que fa a l'àmbit legislatiu, el nou curs se centrarà en les lleis que estan pendents de tramitació parlamentària, com ara la llei dels autònoms, la llei dels sanitaris, així com l'aprovació de la reforma fiscal.

Pel que fa a l'inici del curs escolar serà novament esglaonat. El dia 9 començaran els alumnes de maternal, primera ensenyança i 1r d'ESO dels tres sistemes educatius i tots els alumnes del British College. Els de 2n, 3r i 4t d'ESO dels tres sistemes educatius, així com els alumnes de batxillerat i formació professional, el dia 12 de setembre. En el cas de les classes a la Universitat d'Andorra, aquestes s'iniciaran el proper 29 de setembre.

Finalment, hem de destacar la que sens dubte és la notícia més positiva amb què iniciem l'últim trimestre de l'any: la recuperació del turisme que aquest estiu ha assolit en alguns moments dades fins i tot superiors a les del 2019, abans de l'inici de la pandèmia. Aquesta millora ha suposat un gran respir per a l'economia del país, que també s'ha vist recolzada per l'important increment d'obres al sector de la construcció. <

De les 10 a les 13 hores
TALLERS INFANTILS DE MANUALITATS

A les 12 hores
ESPECTACLE 'PA AMB OLI' AMB EL PIOLET, LA VIOLETA I L'ANDI

Recordeu que dijous 8 de setembre, Dia de la Meritxell, les cafeteries, els restaurants i els cinemes romandran oberts. A més, presentant el carnet del Club Piolet a Cinemes illa podràs gaudir d'un 10% de descompte en la teva entrada.

EL CENTRE D'ANDORRA

Programa dels actes de celebració del Dia de Meritxell

Els actes de celebració del dia de la patrona d'Andorra tornen a temps prepanidemics i la programació comptarà amb una àmplia i diversa agenda d'actes que aquest any, una setmana abans del 8 de setembre i s'allargaran fins al 18 d'octubre. El primer acte, i molt significatiu per a andorrans i andorranes, tindrà lloc a l'antic santuari, on es commemoraran els 50 anys de l'incendi que va cremar l'església, marcant un nou temps per a la religiositat del país. El programa d'enguany compta amb una quinzena d'actes a més dels més pro-

tolaris que tindran el dia 8, com és habitual. El tret de sortida el va donar el passat dia 1 de setembre la convivència organitzada a la borda de Meritxell per recordar els 50 anys que han passat des de la nit en què es va incendiar l'antiga església, tràgic moment en què les flames van engolir la talla de la Verge. El dia 2 d'octubre es coneixeran els guanyadors del certamen literari marrià en honor a la Mare de Déu de Meritxell convocat per la Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida per commemorar el Centenari de la seva coronació canònica. El certamen repartirà més de 3.000 euros en premis. I el punt final el posarà la missa de

la gent gran, així com l'ofrena de poemes i flors que tindran lloc al Santuari el proper dia 18 d'octubre.

Dia 7 de setembre

- **Vetlla de Santa Maria**, amb eucaristia presidida per les autoritats de Canillo i els cants dels goigs i veneració de la imatge.

Dijous 8 de setembre

- A les **9 hores** tindrà lloc la **missa dedicada als infants** i joves d'AINA, acompanyats de les seves famílies.

- A les **9.30 hores** tindrà lloc el **discurs de la síndica general**, Roser Suñé

Pascuet, a la sala dels Passos Perduts de la Casa de la Vall, amb l'assistència de parlamentaris i membres del Govern.

- A les **11 hores** se celebrarà l'**eucaristia solemne a la Basílica de Meritxell**, que durà a terme l'arquebisbe i copríncep d'Andorra, Joan-Enric Vives i Sicília, concelebrada amb els sacerdots de les Valls, i amb l'assistència d'autoritats andorranes i cantada pel Cor dels Petits

Cantors d'Andorra, que interpretarà l'Himne andorrà, així com el Goigs i veneració del a Mare de Déu amb l'acompanyament d'un grup de cambra format per membres de l'ONCA.

* La missa serà retransmesa en directe per Ràdio i Televisió d'Andorra.

- A les **12 hores**, tindrà lloc la tradicional **ballada de sardanes** amb la Cobla Osona, després la qual es repartirà entre els assis-

Passatge Antònia Font Caminal, 1
Edifici Prat de les Oques, esc. C, despatx núm. 602-b -
AD700 Escaldes-Engordany
Tel.: 877 335 - Fax: 877 336
e-mail: pavand@pavand.ad

tents coca i vi moscatell.

- A les **18 hores**, tindrà lloc el **Concert popular del Cor dels Petits Cantors d'Andorra** en col·laboració amb la Fundació ONCA a l'església del Santuari de Meritxell, com a ofrena a la Mare de Déu de Meritxell i al poble d'Andorra al Claustre del Santuari de Meritxell.
- A les **19 hores** hi haurà la **missa vespertina** a l'església Meritxell Memòria

per recordar l'incendi de la nit del 8 al 9 de setembre de 1972.

Informació imprescindible

Entre les 7 del matí les 21 hores hi haurà un servei gratuït i continuat d'autobusos entre la carretera general i el Santuari de Meritxell. Els autobusos gratuïts tindran parada a la cruïlla d'accés al santuari i en un altre punt, convenientment senyalitzat situat a la cruïlla en direcció a Encamp, a la zona dels quatre carrils del Torrent Pregó. L'església del

Santuari tancarà les portes a les 24 hores.

Diumenge 18 de setembre

- A les **12 hores**, se celebrarà el **concert de Meritxell a l'Auditori Nacional d'Andorra** (Ordino), «DJonca: passió per la música disco», a càrrec de la Jove Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra, amb la col·laboració de l'Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra, i sota la direcció de Jordi Coll. Guillem Vilar s'ha encarregat de fer els arranjaments musicals, i participaran la cantant Mar Capdevila i el DJ/actor Xavi Pérez. El repertori inclourà les següents peces: *Let me entertain* (R. Williams), *Volveré a empezar* (Stay Home), *Bad guy* (B. Eilish), *Dancing Queen* (ABBA), *Bam-bam* (C. Cabello), *Viva la vida* (Coldplay), *Salvem el món* (Anonymous), *Levels* (Avicii), *Adagio* (T. Albinoni), *Lachrimae* (J. Dowland), *Ay mamá* (R. Bandini), *SloMo* (Chanel),

Saoko (Rosalía), *Bella ciao* (Mon DJ), *Don't be shy* (Tiësto-Karol G.), *Dance monkey* (Tones and I), *Titanium* (D. Guetta), *Thunder* (G. Ponte) i *Stamp on the ground* (Italobrotthers).

Diumenge 25 de setembre

- A les **12.30 hores** tindrà lloc el **concert al Santuari Basílica de Meritxell**, ofert per l'Orfeó Andorrà i la Coral Casamanya, sota la direcció de Josep Puig.<

D'on prové el nom de Meritxell?

No es troba en el top10 dels noms que més posen els pares a les seves filles però tampoc ho necessita. Tot i ser una elecció allunyada de les modes, el nom de Meritxell també ha evolucionat amb el pas del temps. De Maria de Meritxell o Meritxell, les noves generacions han adoptat formes més curtes i fàcils de pronunciar com ara Meri (Mery) o Txell, tot i que l'origen continua sent el mateix, un nom femení d'advocació mariana a la Mare de Déu de Meritxell, patrona del Principat. No obstant això, també és un nom molt popular a d'altres zones de parla catalana, com Catalunya i les Illes Balears, encara

que avui dia es poden trobar Meritxells també a ciutats espanyoles o franceses.

Possibles significats

El filòleg, lexicògraf i etimòleg Joan Coromines, a l'*Onomasticon Cataloniae*, va derivar Meritxell de *mereig*, apòcope de migdia. Aquest mot era usat pels pastors per a referir-se a les pastures que es trobaven en la vessant del sol de la muntanya. El Santuari vell de Meritxell es troba en una vessant amb aquesta orientació sud. Seguint aquesta línia, altres hipòtesis diuen que prové del llatí *meridien*, és a dir, «sol de migdia» o «petit migdia».

Una tercera hipòtesi el deriva del protobasc, una llengua que va poder parlar-se abans del contacte del basc amb el llatí, com a fusió dels mots *Mari* i *Etxea*, i vindria a significar casa de Maria. En qualsevol cas, el nom de Meritxell no té traducció a cap idioma, i el seu sant se celebra el dia 8 de setembre, dia dels sants de les verges trobades, com també Núria o Queralt.

Curiositats

Totes les nenes batejades a

Canillo porten Meritxell de tercer nom. És el que escull el mossèn i l'actual (mossèn Ramon) es manté fidel a la tradició: «Que el segon nom el posin els padrins i el tercer el mossèn vol dir que hi ha un compromís d'acompanyar aquesta nena» en el seu camí vital.

Meritxells famoses

Meritxell Cosan, ginecòloga i degana del Col·legi de Metges d'Andorra

Meritxell Mateu, política andorrana

Meritxell Pujol Carrascosa, consellera de Social, Comú d'Andorra la Vella

Meritxell Batet, presidenta del Congrés del Diputats espanyol

Meritxell Budó, secretària d'Atenció Sanitària de la Generalitat de Catalunya

Meritxell Borràs, política catalana

Merixell Neddermann, música i cantant

Meritxell Martorells, periodista

Meritxell Cantero, escriptora

Meritxell Cucurella-Jorba, poeta

Meritxell Huertas, actriu

Meritxell Colell, directora de cine. ◀

URCOSA

Des del 1971

Tipologia dels edificis religiosos

Hi ha una arquitectura encarregada del disseny i la construcció dels espais de culte i oració que estableix per tant les diferències entre tots ells. En el cas de l'arquitectura catòlica, no és el mateix una capella que una església, una catedral que una santuari o una basílica. La nomenclatura varia en funció de la seva mida, la seva ubicació, així com en funció de la jerarquia del sacerdot titular. Des de l'arquitectura bizantina, passant per la medieval, gòtica, renaixentista, barroca i fins arribar a la més moderna hi ha un ampli ventall de temples on els creients poden sentir-se més a prop de Déu, i entre els quals volem destacar

tres: església, basílica i santuari, en referència al Santuari de la Mare de Déu de Meritxell.

- **Església:** en general, una església es pot definir com un temple cristià construït per al culte religiós que conté un altar i un espai per als fidels, i on es poden celebrar diversos actes religiosos.
- **Basílica:** de grans dimensions amb diverses naus, en la qual se celebren cerimònies especials. També és un títol atorgat pel papa a les esglésies més destacades. El Santuari de Meritxell va ser nomenada Basílica menor el 8 de juliol de 2014, per part del Papa

Francesc a través d'un rescripte de la Congregació per al Culte Diví. El títol de Basílica menor és una distinció concedida pel Papa a aquelles esglésies més importants que, en atenció a la seva història i cultura, vida litúrgica i pastoral, són particularment significatives. I aquest fet és el que li ha permet entrar a formar part de la ruta mariana. Aquesta concessió respon a la petició efectuada fa uns mesos pel

Bisbat d'Urgell d'acord amb les autoritats andorranes i porta data del 13 de maig de 2014, quan feia cent anys de la declaració pontifícia de la Mare de Déu de Meritxell com a patrona principal de les Valls d'Andorra. El Santuari de la Mare de Déu de Meritxell se suma així a les altres dues basíliques menors amb que compta la diòcesi d'Urgell: la catedral de Santa Maria de la Seu d'Urgell i la basílica de la Ma-

re de Déu de Valldeflors de Tremps.

- **Santuari:** capella, església o indret natural que té caràcter sagrat per revelació divina o la presència de relíquies o imatges i que és centre de devoció i pelegrinatge, habitualment situada en el medi rural o en la muntanya. Aquest és el cas del Santuari de la Mare de Déu de Meritxell, així com dels altres santuaris de la Ruta Mariana. <

NAVASFOR
MOVIMENTS DE TERRES • ÀRIDS I FORMIGONS

Tel. 865 444
navasfor@navasfor.com
C/ Mossèn Lluís Pujol
Nau Navas, s/n,
Santa Coloma,
Andorra

Bon dia de Meritxell

Santa Maria d'Urgell

La Ruta Mariana

El Santuari de Meritxell forma part de la ruta Mariana des del 2014 quan el papa Francesc li va concedir el títol de basílica menor

És un dels itineraris de peregrinatge i turisme religiós més visitat i reconegut a Espanya, així com en d'altres països d'Europa (França i Andorra), i consta de cinc santuaris que anualment rep més de 10 milions de peregrins.

Es tracta d'un viatge que barreja cultura i devoció, art i espiritualitat, natura i recolliment. El Pilar, Torreciudad, Montserrat, Lourdes i Meritxell són cinc santuaris germans que ofereixen al peregrí i al viatger una forma diferent d'apropar-se a Maria.

Habitualment, el camí es comença a Saragossa, pas-

sant per Torreciudad s'arriba a Lourdes i d'aquí es viatja a Meritxell; i des d'Andorra es torna a Espanya per visitar Montserrat.

El Santuari de Meritxell es va incloure a la Ruta Mariana al 2014, quan el papa Francesc li va concedir el títol de basílica menor. Aquesta nova parada en el camí ha donat un nou impuls a la ruta, ja que Andorra disposa d'un impressionant llegat cultural i natural que envolta el santuari.

Imprescindibles de la ruta
Fer la Ruta Mariana permet als viatgers descobrir un patrimoni artístic, cultural i natural immens que complemen-

ta el recorregut més espiritual. Ens referim a catedrals, castells, monestirs, esglésies, parcs naturals, museus que també es poden visitar i que fan que la ruta tingui encara un valor més excepcional.

Patrimoni religiós

Santuari del Pilar: el primer santuari marià del món és una joia del barroc aragonès, que compta en el seu interior amb obres artístiques de gran valor, com les pintures de Goya i la venerada imatge de la Virgen del Pilar. Les torres i cúpules que modelen la figura exterior de la basílica són reconegudes des de qualsevol punt de la ciutat.

Santuari de Torreciudad: prop de Barbastro, disposa d'un entorn natural únic amb gran vistes panoràmiques.

Santuari de Montserrat: el recinte és un veritable museu a l'aire lliure on s'uneixen devoció, cultura i natura. A dins del santuari d'estil barroc, es venera a la Moreneta, la verge de Montserrat, patrona de Catalunya.

Santuari de Lourdes: és el segon destí de peregrinació catòlica després de Roma i un dels llocs més cosmopolites, la força del qual resideix en la diversitat de la gent que arriba. Cada any, més de sis milions de persones el visiten.

Santuari de Meritxell: es rendeix culte a la patrona del Principat envoltats de natura. Potser és el santuari més modern i sorprenent. <

Sabies que...

Cap de les imatges conegudes reproduïx l'autèntic rostre de Maria, però mostren el camí per arribar fins a ella, reconfortant al creient. Quan es venera a Maria també es venera a Crist. Aquesta és una característica de la doctrina mariana, la referència a Crist.

Saps què és una advocació mariana?

El Santuari de la Mare de Déu de Meritxell és dels cinc espais religiosos que avui dia es poden visitar seguint la Ruta Mariana, però què vol dir això exactament? El fet que vincula els cinc centres religiosos de peregrinació és que en tots els casos la Verge Maria es va aparèixer a unes persones concretes per transmetre'ls el seu desig que en una zona propera es construís un espai d'oració dedicat a ella.

Les advocacions marianes per tant, fan referències a l'aparició o presència de la Verge Maria en un lloc concret on se li té devoció. L'Església catòlica admet nombroses advocacions de la mare de Déu amb noms relacionats amb els llocs on s'hi apareix.

Tipus d'advocacions

- Relatives a la **vida de la Verge**, com seria el cas de la Immaculada Concepció.

- Relatives a les **veritats teològiques abstractes**, como és el cas de l'Esperança o Caritat.
- Relatives als **estats físics**

- **o psicològics de la Verge**, com Dolors o Soledat.
- Relatives a la seva condició de mediadora i protectora, como en el cas de

Remei o Mercè.

- Relatives a **fruits, flors, aus**, com Pi, Coloma o Granada.
- Relatives a **accidents geogràfics o als paratges** on es troben els santuaris com ara Carme, Fàtima, Lourdes o Meritxell.

Pel que fa a la nomenclatura, les advocacions marianes responen a les fórmules «Santa Maria de», «Verge de» o «Nostra Senyora de». En qualsevol cas, i tot i que el nom sigui diferent, sempre es refereix a la Verge Maria, és a dir, que segons la doctrina de l'Església catòlica, tot i els diversos noms que rep, només hi ha una Verge Maria.

Celebració

L'Església catòlica celebra les diferents advocacions de la Verge integrades a la cultura popular i la tradició litúrgica de les esglésies locals. En el cas de la Nostra Senyora de Meritxell és el 8 de setembre. <

Bon dia de Meritxell
DEMÒCRATES

Joan Blasi

BOMBER JUBILAT

«El foc a l'antic Santuari de Meritxell va ser la crònica d'un incendi anunciat»

L'antic Santuari de Meritxell es va cremar la matinada del 8 al 9 de setembre de 1972

Tot i està jubilat des de fa molts anys, Joan Blasi mai ha oblidat el servei que va haver de fer durant la matinada del 8 al 9 de novembre de 1972, quan una trucada de telèfon els va avisar de l'incendi que finalment va cremar l'antic Santuari de Meritxell. Feia menys d'un any que s'havia incorporat al cos de bombers d'Andorra, i aquella matinada estava juntament amb els seus companys a la caserna quan van rebre l'avís de la catàstrofe. EL PERIÒDIC el va entrevistar fa dos anys, i ara volem recuperar els seus records sobre aquella tràgica nit, en ocasió del 50è aniversari de l'incendi.

—Què recorda de l'incendi?

—En el moment en què ens van avisar estàvem tots a la caserna, eren aproximadament les dues de la matinada. Es veu que uns nois de Canillo o Soldeu, ara no me'n recordo, tornaven de festa i van veure que Meritxell estava en flames. Immediatament van anar amb dos camions i tots els efectius, només faltaven dos bombers que eren camí de Barcelona de servei en una ambulància.

—I quan van arribar, què es van trobar?

—Malauradament, quan van arribar ja no quedava res a fer, el santuari estava tot cremat, mig derruït, només quedaven les parets de pe-

dra, i encara quedava foc a la casa del costat que era on parava el rector de Canillo, quan cuidava del santuari.

—I llavors què vam fer?

—El que vam poder. Portàvem dos camions, un amb 3.000 litres i l'altre amb 2.700 litres i amb això i l'aigua d'una font del poble que omplia el safareig on es rentava la roba van haver d'apagar les restes del foc i refredar totes les runes per evitar que cap espurna pogués reactivar-se. Cal tenir en compte que en aquella època, no hi havia connexions d'on poder obtenir més aigua que la que portàvem als camions.

Quan vam poder, vam entrar a dins del que quedava de la capella per veure si podíem salvar la Mare de Déu, però no hi era, es va cremar.

—Quina llàstima, no?

—Doncs, sí, però clar, en aquells temps no hi havia mòbils com ara i els que van veure les flames, haver de pujar a Canillo per avisar-nos i es va perdre molt de temps, encara que crec que tampoc hi haguéssim pogut fer gaire cosa. El santuari era un edifici molt antic, tot fet de fusta i va cremar molt ràpidament. A més, la instal·lació elèctrica era molt vella i precària. Curiosament, uns dies abans de l'incendi van visi-

tar el santuari el cap de bombers de Barcelona i el coronel de Perpinyà i tots dos van coincidir en la idea que al santuari es podia calar foc amb molta facilitat, perquè les connexions eren molt precàries, cables lligats amb una mica de cinta aïllant i poca cosa més.

—Llavors, vostè no creu que fos provocat, com afirmen alguns?

—Nosaltres hem de creure el que van dir els experts, que més aviat era la precarietat de la instal·lació elèctrica el que fa provocar el foc. Va ser un fet fortuït.

—El dia d'abans s'havia celebrat el dia de Meritxell

—Sí, i les llums del santuari es van encendre a les 7 del matí i van continuar enceses fins a les 12 de la nit, quan el capellà va tancar la porta. Amb una instal·lació tan deficitària, és normal que hi hagués un sobreescalfament.

—Com va reaccionar la gent.

—Segons s'assabentaven es van apropar per intentar ajudar. Hi va venir gent de Canillo, d'Encamp, d'Andorra, però, com li he dit, no es podia fer res. També va venir gent de patrimoni i del Govern. Tothom estava molt trist perquè la Mare de Déu de Meritxell és el símbol religiós del nostre país.

—Que li sembla que des del 1994 l'antic santuari sigui un museu en record d'aquell moment, a més d'explicar la seva història?

—Bé, jo hi he anat diverses vegades, a més del dia de Meritxell que hi pugem sempre, i cada vegada que pujo me'n recordo d'aquella nit i de l'incendi. M'agrada visitar-lo, amb tristesa, però m'agrada.

—Que li sembla el nou santuari? Li agrada?

—Si puc dir el meu parer, el trobo molt aparatós, encara que està molt bé i hi cap molta gent, però potser jo ja soc una mica vell i em sembla una mica massa modern. <

“

«La precarietat i el sobreescalfament de la instal·lació elèctrica va provocar l'incendi que va cremar el santuari en molt poc temps»

L'antic Santuari de Meritxell, museu de la memòria religiosa d'Andorra

El santuari vell és una antiga església d'origen romànic del segle XIIè d'advocació mariana dedicada a Santa Maria de Meritxell. L'edifici és d'origen romànic, del qual queden malauradament pocs vestigis, però suficients per saber que es tractava d'un temple senzill de dimensions reduïdes que seguia l'arquitectura religiosa de la zona pirinenca.

Al llarg dels anys ha patit diverses reformes i reconstruccions: en època barroca (segle XVIIè), quan l'edifici es va ampliar, es va orientar transversalment nord-sud i es bastí d'un campanar d'espadanya de doble ull i d'un porxo al costat sud. Al segle

XIXè, quan la capçalera va ser modificada novament i decorada amb pintures murals i ornamentacions de trompe d'oeil a base de figuracions arquitectòniques i cortinatges de Josep Oromí, de la Seu d'Urgell, i dotada d'un cambril que encara es conserva. Malauradament, l'any 1972 va ser destruïda per un incendi després d'un dels aplecs que es va fer al santuari per celebrar el dia de la patrona.

Aquest fet va afectar moltíssim la societat andorrana molt aferrada a l'ideari religiosos. Encara avui es desconeix què va passar.

El Consell General va decidir erigir un nou santuari al costat del vell i li va encarregar al Taller d'Arquitectura

de Ricard Bofill. El 8 de setembre de 1976, es va inaugurar, encara que el projecte no es va poder executar en la seva totalitat degut a la crisi

econòmica, el procés polític i la reacció popular, que no va acabar d'entendre la visió de l'arquitecte.

La nova construcció trac-

ta de sintetitzar les formes romàniques i ruïnes del vell santuari amb altres elements arquitectònics (renaixement i art islàmic) i acull una reproducció de la imatge de la Mare de Déu, ja que l'original, una talla romànica del segle XIIè, es va cremar a l'incendi.

D'antic santuari a museu 'Meritxell Memòria'

L'any 1994 es van rehabilitar les restes i la capella, ara de planta rectangular, absis de planta quadrada, coberta a dues aigües, campanar d'espadanya i pòrtic adossat al mur sud, es va convertir en un tribut a santa Maria de Meritxell per al record, i es va transformar en 'Meritxell Memòria', un museu que recull mitjançant diversos plafons i vitralls, la història del poble, el patronat i l'incendi. A més, també s'exposen les peces que van sobreviure al foc, com la gavernera que segons la llegenda protegia la Verge en ser trobada pel pastor. Avui en dia atrau l'atenció de milers de visitants i pelegrins cada any. <

Aparició de la Mare de Déu de Meritxell, una història de llegenda

Un pastor va trobar la imatge de la Verge en una gavernera prop de Canillo

22

El concepte de llegenda religiosa que ha arribat als nostres dies va sorgir a l'Edat Mitjana i tenen el seu origen en la lectura que es feia de les oracions utilitzades durant la missa que feia referència al martiri de molts famosos. Després del segle XIII se li va donar un significat similar a vida i passió, fins que al segle XV es va considerar oficialment com la història dels sants, que en passar a formar part de les tradicions populars de cada zona van incorporar elements ficticis més populars que reals.

En el cas de l'Església Catòlica, la llegenda encara juga un paper fonamental, tot i que l'ha incorporat com una història popular, ja que la població sempre està més impressionada per l'extraordinari. Un bon exemple de tot això és la llegenda que explica l'aparició de la Mare de Déu de Meritxell, que guarda similituds amb altres verges trobades de l'àrea catalana, com ara la Mare de Déu de Montserrat o la Mare de Déu de Núria. D'estil típicament romànic i creades a partir de finals dels segle XIIè, acostumen

a aparèixer assegurades i son trobades enmig de prodigis per pastors o ermitans a qui s'apareixen mostrant un poder sobrenatural, com ara focs que parlen. En el cas de la Mare de Déu de Meritxell, patrona d'Andorra, i venerada en el seu santuari situat a la parròquia de Canillo la llegenda diu que tot va començar un dia de Reis quan un pastor que anava a Canillo per assistir a la missa en passar per on avui s'aixeca el santuari va veure una gavernera florida (nom amb que es coneix a Andorra el roser silvestre) sent com era ple hivern, i sota d'ella va

veure una imatge de la Verge. El pastor se la van endur a l'església de Canillo i la van posar a l'altar major amb la promesa de construir una església per donar-li aixopluc.

Al dia següent, però, el sagristà no la va trobar allà on l'havien deixada sinó una altra vegada al peu de la gavernera florida, prop de Meritxell. Els vilatans d'Encamp van decidir que si la verge havia tornat a aquell lloc, potser preferia estar a Encamp i la van tancar a l'església de la parròquia amb la promesa de bastir en honor seu una bella es-

La història és similar a la d'altres verges trobades a Catalunya, com ara la Mare de Déu de Montserrat o la Mare de Déu de Núria

glésia. Però al dia següent el fet es va repetir i la verge va tornar a aparèixer al peu de la gavernera, i l'arbut estava sense neu encara que havia nevat tota la nit. Llavors, els presents van cridar el miracle i van entendre que aquell i no un altre havia de ser el lloc on s'havia de construir la capella. I allà és exactament on es troba l'actual santuari de Meritxell, un dels punts arquitectònics més destacats d'Andorra, destí de milers de visitants. L'any 2014, quan es van complir cent anys de la declaració pontifícia de la Verge de Meritxell com a patrona principal de les valls d'Andorra el papa Francesc la va declarar Basílica Menor.

Centenari de la seva coronació

L'any passat es van commemorar cent anys de la coronació de la Verge de Meritxell, ja que tot i que l'any 1873 el Consell General de les Valls va declarar Meritxell la patrona del país, no va ser fins el 8 de setembre del 1921 que va ser coronada de forma solemne, i des de llavors aquest dia se commemora la festa nacional del Principat. <

/ 8 de setembre

/ **Jocor**

Feliç dia de Meritxell!

Meritxell patrona de
les Valls d'Andorra.

#SomJocor

/ **Jocor**

Ameitat dels anys 70 del segle passat, mossèn Ramon va impulsar les colònies populars de Canillo (anecedents de les actuals) que inicialment es van fer al Casal Sant Serni. Tot va sorgir d'un petit accident en el qual es va veure implicat un nen que estava sol a casa seva mentre els seus pares estaven treballant. La manca d'activitats de lleure per als infants va fer que mossèn Ramon fes un pas endavant per ocupar-se'n. Aquest va ser l'origen i uns anys després, a l'estiu del 1982, es van inaugurar les colònies d'AINA que enguany compleixen 40 anys, convertides en epicentre reeixit de les activitats de lleure al país i per les quals es pot afirmar que ha passat bona part de la població andorrana en la seva infància i joventut, molts primer com a usuaris i després com a monitors. Les dades així ho corroboren. Durant aquests 40 anys, les colònies d'AINA han acollit més de 25.000 infants i més de 1.800 monitors en unes instal·lacions que s'han anat ampliant any rere any. Dades que s'entenen perquè tot i que inicialment les activitats van ser pensades per al jovent andorrà, les colònies fa temps que també acullen infants i joves de Catalunya i d'altres països. Però com sempre recorda mossèn Ramon, aquestes colònies no només són un espai de diversió, sinó també d'amistat, muntanyisme, creativitat, foment de l'autonomia i educació en valors.

Cal dir que si encara continuen és gràcies al suport del poble andorrà que actua com a mecenes, així com de les seves institucions privades i religioses.

AINA compleix 40 anys

Les colònies no només són un espai de diversió, sinó també d'amistat, muntanyisme, creativitat, foment de l'autonomia i educació en valors

Qui és mossèn Ramon?

Mossèn Ramon va arribar a Canillo al 1966 per fer-se càrrec de la parròquia i des de llavors la seva tasca social, educativa i pastoral l'han convertit en tot un referent moral i ètic al país. Mossèn Ramon sempre s'ha mostrat compromès amb la societat andorranca, sobretot amb els infants i els sectors més desfavorits.

Algunes dades significatives: al 2016, en el 50è aniversari de l'arribada de mossèn Ramon a la parròquia de Canillo, es van recopilar unes dades molt significatives. Durant aquests anys, el mossèn ha celebrat prop de 2.000 comunions, més de 1.700 batejos, més de 1.500 casaments.

Aquell any el van homenatjar amb l'edició del llibre La petita història de Mossèn Ramon de Canillo, escrit per la periodista Marta Tort

i il·lustrat per la reconeguda dibuixant Pilarín Bayés. A més, la seva parròquia li ha dedicat un camí que voreja el riu.

Entre muntanyes

Abans de la pandèmia es va presentar el documental Entre muntanyes, un treball audiovisual que recull la tasca de mossèn Ramon, rector de Canillo, al capdavant de les colònies d'AINA realitzat per un exmonitor, David Haro. L'objectiu d'Haro va ser deixar constància de l'experiència que suposa formar part d'unes convivències inèdites i com aquestes ajuden a madurar, així com deixar un registre històric del regal que mossèn Ramon ha fet i fa a la infància i joventut del país.

Sabies que...

- El nom d'AINA procedeix de les sigles de

l'Any Internacional del Nen a Andorra que va tenir lloc a Andorra l'any 1979, any que a més es va col·locar la primera pedra de la nova casa de colònies que va ser inaugurada al 1982. L'any del Mundial de Futbol a Espanya van néixer els primers campaments per a adolescents.

- L'any passat es va presentar una pel·lícula documental, Entre Muntanyes, sobre els valors d'AINA i la figura imprescindible de mossèn Ramon. L'equip multidisciplinari format per professionals de diferents països ha gravat més de 200 hores per parlar d'Andorra, de l'esperit de les colònies a través dels anys i sobretot, de la importància del temps de lleure per als infants. <

alsa

○ Andorra La Vella
○ Barcelona

Servei de bus pel Túnel del Cadí i C-16 (Autopista)

Bus service by the Túnel del Cadí and C-16 (Highway)

Sortides i arribades a Barcelona des de l'Estació del Nord, situada a 5 minuts de Plaça Catalunya.

Departures and arrivals at Estació del Nord, 5 minutes away from Plaça Catalunya.

Preus / Prices

P.V.P. Bitllet Senzill: 28,75€ / *Public price single ticket: €28,75*

Descompte anada i tornada: 33,75€ / *Return discount: €33,75*

¡Comprant el teu bitllet d'anada i tornada, la tornada et surt a 5€! / *Buying your return ticket, get the return trip for only €5!*

Descompte Grups / Discount Groups:

2 persones 30€ / *2 people €30*

3 persones 36€ / *3 people €36*

4 persones 40€ / *4 people €40*

Horaris / Timetables

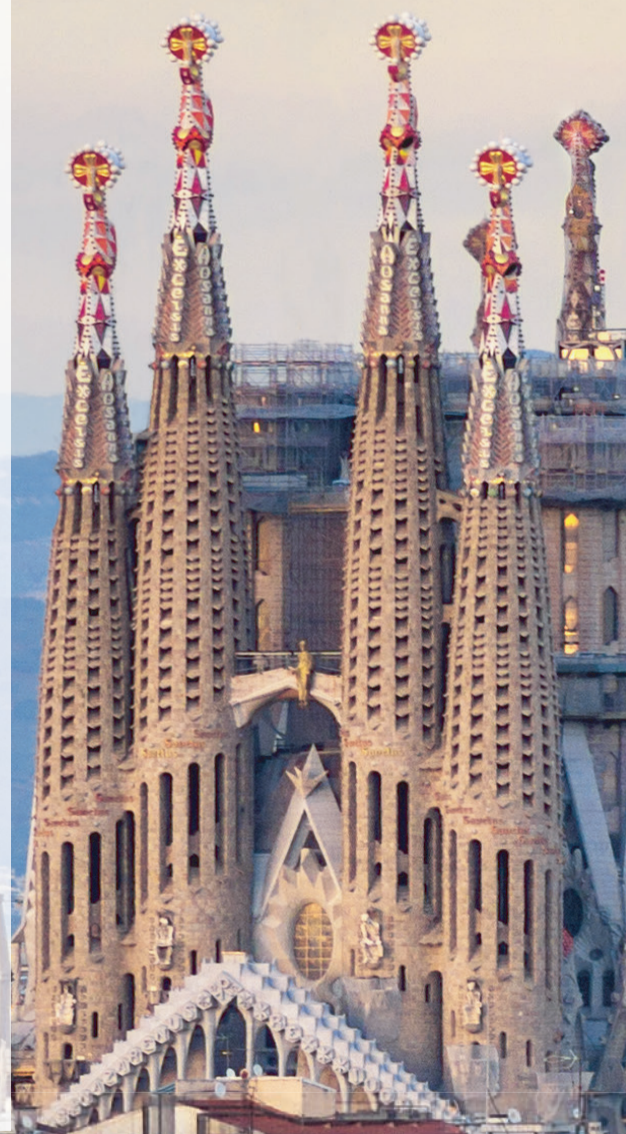
Parada / Stop

Andorra La Vella	↓	06:00	11:00	14:30	15:00	17:15	19:15
Barcelona	↓	09:20	14:15	17:45	18:15	20:30	22:30
		(1*)	(1**)	(3*)	(2*)	(4**)	(1*)
Barcelona	↓	07:00	10:30	13:00	15:00	19:00	19:30
Andorra La Vella	↓	10:15	13:45	16:15	18:15	22:20	22:50
		(1**)	(1*)	(4**)	(1*)	(2*)	(3*)

(1) Diari / *Daily*. (2) Dilluns a Dissabtes / *Monday to Saturday*. (3) Diumenges i Festius / *Sundays & Holidays*.

(4**) Diari excepte dissabtes / *Daily except Saturday*.

(*) Excepte dia de Nadal / *Except Christmas Day*. (**) Excepte dia de Nadal i Any Nou / *Except Christmas Day and New Year's Day*.

Al setembre de 1972 un incendi va destruir l'antic Santuari de Santa Maria de Meritxell i va desaparèixer (presumptament a causa de les flames) la imatge de la Verge de Meritxell, d'origen romànic, considerada un dels exemplars més antics i la data de la qual es situava entre els segles XI i XII. Aquesta imatge era de fusta policromada, de 83 cm d'alçada i tenia una expressió estàtica i rústica. La Verge portava una corona de cinc flors sobre el cap i un vel blanc sota la corona, amb vores adornades. La Mare anava vestida amb una túnica vermella i un mantell blau que deixava a la vista les seves mans.

El reputat escultor català **Sergi Mas**, establert a Sant Julià a finals dels anys 50, va fer una reproducció molt fidel de la imatge original que es va col·locar al nou Santuari de la Verge de Meritxell (obra de l'arquitecte Ricard Bofill). L'escultor també va dissenyar i elaborar set sants patrons que acompanyen a l'actual santuari a la Verge de Meritxell i que corresponen a les set parròquies d'Andorra: Sant Serni de Canillo, Santa Eulàlia d'Encamp, Sant Corneli d'Ordino, Sant Iscle de la Massana, Sant Esteve d'Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria, i Sant Pere Màrtir d'Escaldes-Engordany.

Qui és l'autor de la imatge de Nostra Senyora de Meritxell?

La imatge actual no té autoria i és una reproducció en 3D feta a partir d'una fotografia de l'original que es va cremar a l'incendi del 1972

Malauradament la imatge feta per Sergi Mas va ser cremada per un pertorbat al voltant de l'any 2004 i llavors es va col·locar en el seu lloc una reproducció cedida al 2005 per l'escultor canillenc **Jaume Rossa**.

Finalment, al 2016 es va col·locar la talla actual, pa-

trocinada pel bisbat i amb participació del Comú de Canillo i el Ministeri de Cultura, i que es va encarregar a un taller d'Olot que cisella escultures en 3D i que va aconseguir una molt bona policromia. Gràcies a aquesta tecnologia, i a partir d'una fotografia de la imatge origi-

nal, es va aconseguir fer una reproducció el més semblant possible a la perduda al 1972.

D'altra banda, a l'antic santuari i actual museu hi ha una reproducció d'**Íngrid Forell**. L'artista la va fer a partir de fotografies de l'original de Sergi Mas, tot i que és una

mica diferent, principalment pel que fa a la mirada. Forell és restauradora de bens culturals especialitzada en escultura. Actualment compagina els encàrrecs de restauració del Departament de Museus de Patrimoni Cultural d'Andorra amb el seu propi taller, De vell a bell. <

L'himne del Principat, un dels elements identitaris del país

El copríncep episcopal de principis de segle XX, Joan Benlloch i Vivó, va ser l'autor de la lletra (la música va ser obra de mossèn Enric Marfany i Bons, de Sant Julià de Lòria), i va ser ell qui va demanar a Roma, al 1913, el reconeixement del patronatge de la Mare de Déu de Meritxell sobre Andorra. Finalment, va ser adoptat com a himne nacional de manera oficial al 1921, any en què es va interpretar per primera vegada al Santuari de Meritxell

durant la celebració del dia de la patrona del país.

Les tres estrofes de l'himne andorrà glossen la fundació d'Andorra per Carlemany en la terra i per la Verge pel cel, la neutralitat del país i els valors de la fe, respectivament.

El Gran Carlemany

*El gran Carlemany,
mon pare,
mels alarbs em deslliurà,
i del cel vida em donà,
de Meritxell, la gran Mare.*

Princesa nasquí i Pubilla

*entre dues nacions, neutral;
sols resto l'única filla,
de l'imperi Carlemany.*

*Creient i lliure onze segles,
creient i lliure vull ser.
Siguin els furs mos tutors
i mos Prínceps defensors!*

I mos Prínceps defensors.

Sabies que...

- En alguns països com els Estats Units, l'himne es toca tots els dies abans de començar les classes escolars o les competicions esportives.

- Alguns himnes no tenen lletra com en el cas espanyol i la seva *Marcha Real*, una marxa militar de l'època de Carles III.
- L'himne del Regne Unit (*God Save the Queen*) està registrat com l'himne nacional oficial més antic, al qual li segueix l'espanyol (*Marcha Real*), creat al 1770, 25 anys després, però és el dels Països Baixos (*Wilhelmus*) el més antic del món del que existeix partitura, datada al 1568.

- Xipre és l'únic país sense himne nacional propi. Després de la seva independència l'any 1960 va adoptar l'himne grec.
- Alguns països comparteixen la música del seu himne nacional. Aquest seria el cas d'Estònia i Finlàndia, Regne Unit i Liechtenstein o Polònia i l'antiga Iugoslàvia.
- Un dels himnes més coneguts és el francès (*La marseillesa*). <

Origen i rellevància dels himnes nacionals

Un himne nacional és una composició musical creada per lloar la història i tradicions del país al qual representa, així com crear un esperit identitari d'unitat i concòrdia els seus ciutadans cada cop que s'interpreta; és per això que habitualment s'escolta i canta de peu per mostrar respecte. Van sorgir sobretot entre els segles XVIII i XIX, i juntament amb l'escut i la bandera són els tres elements més representatius d'una nació. La gran majoria són marxes militars o poemes lírics, estil aquest últim que destaca als països iberoamericans. No acostumen a ser massa complexes musicalment parlant, tot i que alguns sí que van ser composts per reconeguts músics com per exemple l'alemany (F.J. Haydn), l'austríac (W.A. Mozart) o l'indi (R. Tagore).

*El Partit Socialdemòcrata
us desitgem una feliç
Diada de Meritxell!
Visca Andorra!*

#Andorraesmereixmés

Què són els goigs?

Els goigs són composicions poètiques de caràcter popular (tot i que alguns dels millors poetes catalans com Josep Carner o Joan Maragall han escrit alguns) que es canten a la Verge Maria, Crist o als sants. Es canten col·lectivament, durant un acte religiós de certa rellevància, com ara una missa de festa major, una proces-

só etc. La seva finalitat consisteix en donar gràcies per demanar salut física o espiritual de la comunitat.

D'altra banda, la paraula també fa referència a l'imprès en què aquestes poesies s'imprimeixen. Els més antics dates del segle XVII i pertanyen a un tipus de literatura molt representada a Catalunya, creats en la majoria dels casos per gent que pertanyia a la l'església.

Els primers goigs en català són els que apareixen a *Ballada dels goyts de nostre dona en vulgar cathallan a ball redo*, que es conserven al *Llibre vermell de Montserrat* (segle XIV). <

Goigs a la Mare de Déu de Meritxell

Puix aquí, divina planta, volguéreu, tendra, brotar: De Meritxell Verge santa, vulgüeu-nos sempre ajudar.

Prop les aigües del Valira que murmura als vostres peus, escolteu del qui sospira les adolorides veus. Belles flors i tendres plantes encatifen vostre altar. De Meritxell...

Per lliurar-vos de la ira d'infidel perseguidor, per molt temps l'erma muntanya encobrí tan ric tresor. Mes el cel volgué mostrar-vos com un sol formós i clar: De Meritxell...

Una seca gavernera que amagava tan gran bé. abans de ser primavera verda fulla i flor tragué. Puix vós sou rosa divina de bellesa singular: De Meritxell...

Els pobles veïns s'afanyen a venir-hi en processó i a l'església us acompanyem amb fe viva i devoció. Mes tantost la nit arriba, vós torneu al roserar: De Meritxell...

Vostra voluntat sagrada clarament manifesteu quan, enmig d'una nevada, vostre tron assenyaleu. Des d'aquí tostemp volíeu gràcies sens fi dispensar: De Meritxell...

Beneït sigui tothora el dolç nom de Meritxell pel romeu, que aquí us implora, dels comtats de Foix i Urgell. De la Conca i la Cerdanya us vénen a visitar. De Meritxell...

Ja des de l'Edat Mitjana per les Valls sempre vetlleu, i vós, Reina sobirana, la fe d'Andorra gardeu. El verí de l'heretgia mai no hi pogué penetrar: De Meritxell...

Si ens amenaçaven guerrer com un terrible flagell, defenseu aqueixes terres amb el vostre sant mantell, i amb miracles prodigiosos l'enemic feu recular: De Meritxell...

Vos oïu el qui en les penes busca aquí el consol perdut; el malalt sent a les venes renéixer vida i salut. Quan del cel la pluja ens manca, aviat la feu baixar: De Meritxell...

Per patrona us aclama el Consell amb gran amor, i entusiasmat proclama que d'Andorra sou tresor. Les Parròquies andorranes vós, Reina, vulgüeu guardar. De Meritxell...

Com a reina us coronaren tots els pobles andorrans; devotíssims col·locaren or i argent en vostres mans. Diadema molt preuada per vós van encomanar. De Meritxell...

Amb vostre mà poderosa gardeu-nos de tot perill i porteu-nos amorosa al vostre santíssim Fill. Coronats d'eterna glòria dalt al cel puguem cantar: De Meritxell...

Puix vostra bondat és tanta, que us digneu aquí habitar: De Meritxell Verge santa, vulgüeu-nos sempre ajudar.

Pregària a la Mare de Déu de Meritxell

Mare de Déu de Meritxell, Verge poderosa, enjoiada de neus i flors de gavernera, que vetlleu ramats i pastors, famílies i parròquies, des de fa tants segles al cor del nostre estimat Pirineu.

Acosteu-nos sempre a Jesucrist, el vostre Fill, el Redemptor del món, el qui és Camí, Veritat i Vida, el qui ens ensenya la llei suprema de l'amor i la justícia, i ens compromet a lluitar amb prudència i coratge per la dignitat de la persona humana i pel nostre poble.

Sigueu el nostre auxili i la nostra fortalesa en les adversitats i tribulacions de la vida, i enfortiu-nos en la fe i la confiança per fer en tot la voluntat del Pare del cel i per edificar una societat més digna del Creador.

Beneïu el Principat d'Andorra. Beneïu especialment el Consell General de les Valls que representa el poble andorrà, i que en aquesta nova seu legislarà i cercarà sempre el bé millor per al país.

Beneïu els Síndics i els Con-

sellers i tots els qui fan possible la bona marxa d'aquesta institució fonamental per a la vida democràtica del nostre Principat.

Manteniu unides les famílies, orienteu els infants i joves pel bon camí, i protegiu amorosa les nostres set parròquies, ja que sou la Patrona estimada de Meritxell.

Maria, Reina de la Pau, feu-nos sempre disponibles a tota obra bona de misericòrdia, de respecte, de servei i d'amor.

Amén. <

Què és una pregària?

Una pregària és pels creients de l'Església catòlica una de les maneres que tenen per comunicar-se amb Déu i amb diverses imatges religioses com verges, sants, etc. L'objectiu és

donar gràcies, demanar perdó, demanar ajuda, entre d'altres. En funció de la situació pot ser una simple devoció (privada e individual), una declaració d'entrega (oració comunitària), una oració de fe.

**US DESITGEM
UNA FELIÇ
DIADA DE
MERITXELL**

el Periòdic

Vols visitar el Museu de la Bíblia?

Desdel 2016, el Santuari de Meritxell compta amb col·lecció impressionant de prop de 1.300 bibles i nous testaments, *Bibles del món*, que es pot visitar. Les obres estan escrites en 1.900 llengües dels cinc continents que pertanyen a 178 països, inclús en llengües quasi desaparegudes com la turkana (Kènia), el manx, el còrnic (Cornualles, Gran Bretanya) o en yaghan (Terra del Foc), i d'altres molt rares com una

clandestina en coreà de Corea del Nord o una Bíblia en braille o de signes, inclús en manga, o la Bíblia més petita del món.

Aquesta col·lecció va ser obra de l'exbanquer andorrà Pere Roquet al llarg de 26 anys que la va donar a l'Arxiprestat d'Andorra amb la petició que fos exposada al Santuari.

La col·lecció es pot consultar a partir del catàleg de la Biblioteca Nacional d'Andorra, que s'encarrega de la gestió i preservació d'aquests.

Les obres estan escrites en 1.900 llengües dels cinc continents que pertanyen a 178 països

Què es una Bíblia

Per als creients la Bíblia és la paraula de Déu. Aquest patrimoni sagrat i revelat que constitueix la base doctrinal dels textos religiosos del cristianisme, tracta al llarg dels seus llibres de l'adoració a Déu i de la redempció de la humanitat.

La paraula *Bíblia* ve del grec i és el plural de *papiro*, *rollo* o *libro*, que va passar al llatí medieval com un nom

singular femení.

És el llibre més llegit i venut de la Història i ha estat traduït a més de 2.000 llengües.

La Bíblia té 1.189 capítols, dels quals 929 pertanyen a l'Antic Testament (escrits i llibres redactats abans de Jesucrist) i 260 al Nou Testament (conté els escrits redactats durant el primer segle després de Crist). <

**BONA DIADA
DE MERITXELL**

BAR RESTAURANT CAN FONTCUBERTA

8:30 h a 22:00 h

de dilluns
a diumenge

**Menú diari
Esmorzar de forquilla**

Tlf: 834 393
Adreça: Plaça dels Arinsols,
AD200 - Encamp

Ús de pissarra en les construccions religioses del Pirineu

La pissarra és un tipus de pedra natural molt habitual en les edificacions de la zona del Pirineu, i no només en la construcció d'habitatges, sinó també d'espais religiosos, on és molt utilitzada en unir com cap altra tradició i modernitat.

Es tracta d'una roca molt forta i duradora i una de les característiques que la fan tan idònia és la facilitat amb què es pot dividir en fulles o lloses planes, que la converteix en un material molt versàtil, tant pel seu ús en cobertes i teulades, com en el revestiment de parets, terres i diversos elements decoratius, que ben fets poden durar segles,

ja que a més de per la seva durada és molt valorada per ser resistent a l'aigua, al foc i a les gelades. La major part de la

pissarra del món s'extreu a Espanya, Brasil, el nord-est dels Estats Units i a la Xina, tot i que a Andorra també hi ha.

L'arquitecte Ricard Bofill, autor de l'actual Santuari de la Mare de Déu de Meritxell, era coneixedor de la llarga tradi-

ció en l'ús de pissarra a Andorra a l'hora d'aixecar temples de culte, i per això va optar per un projecte eclèctic i innovador on va reinterpretar l'estil romànic però mantenint la seva vinculació amb el la muntanya, entre d'altres elements, amb l'ús de la pissarra. Aquesta pedra tan resistent va ser la millor opció «per connectar el nou santuari amb l'entorn i la tradició andorrana», segons paraules de Bofill, que es va decantar per aquest material extret de la mateixa muntanya per fer-lo servir també com un element de contrast amb la blancor de sostres i terres, inspirats en la neu que cada hivern està molt present en l'entorn on s'erigeix el santuari. <

*Bon dia
de Meritxell*

C/ La Plana, 4 SANTA COLOMA (PRINCIPAT D'ANDORRA)
(376) 722 304 • comercial@bellacer.ad
www.bellacer.com